

ANDRIES ZEVENVROUW EN "KONING" KOOS VENTER

D.A. van der Bank

Die pioniersjare van die Vrystaatse Republiek is opgehelder deur die teenwoordigheid van 'n aantal kleurrike en unieke persoonlikhede. Een so 'n kleurrike figuur was die bekende Volksraadslid en waarnemende Staatspresident, Jacobus Johannes (Koos) Venter. As vurige patriot was hy strydvlugtig en uitgesproke, maar hy het ook oor 'n natuurlike insig beskik en het 'n groot bydrae tot die vestiging van die jong republiek gelewer.

'n Nog kleurriker figuur, maar iemand van 'n heel ander stoffasie, was ene Andries van der Walt. Behalwe dat hy afkomstig was uit Middelburg, Kaapkolonie, is daar ongelukkig min oor hom bekend. Volgens G.A. Fichardt was hy 'n voorstander van die Mormoonse gebruik van poligamie. In aansluiting hierby, berig *The Friend*: "Sommige noemen hem Andries Zevenvrouw, omdat hij meer dan eene vrouw wil hebben. In Middelburg was hij zoo verliefd, dat men hem heeft moeten vast maken."

Gedurende Februarie 1859, tydens die sitting van die Volksraad, het Andries Zevenvrouw drie Volksraadslede, J.J. Venter, A.S. du Toit en J. Vorster en nog drie ander oorreed om in die nag saam met hom na Bloemfonteinberg (Naval Hill) te gaan, waar hulle 'n lig sou sien en 'n stem sou hoor. Om middernag het die sestal Naval Hill bestyg — kommandant Hendrik Venter het aan die voet van die berg agtergebly. Op die berg het Andries Zevenvrouw hom agter 'n bos afgesonder om die "openbaring" af te wag. Na 'n tyd het hy te voorskyn gekom met 'n bottel soetolie waarmee hy Koos Venter wou salf as hoëpriester en koning van die Vrystaat. Volgens *The Friend* het hy gesê: "Mijn waarde broer Koos! — Een stem heeft aan mij gezegd, ik moet u tot Koning en Priester zalven. Het zalf-olie heb ik in mijn zak. Oom Andries du Toit, Jan Vermaak en Jacobus Vorster u zal ik aanstellen als ouderlingen en u neef Papenfus, als diaken." So liggelowig was hulle darem ook nie. "Men zeide hem: 'Andries, gij dwaalt! waar is nu het licht dat wij zien zullen?'" Koos Venter was ook nie geneë om die salwing met die soetolie te ondergaan nie

en hy het Andries glo toegesnou: "Blijf met jou neukerij van mijn lijf af." Hierop het die groepie bedroë huiswaarts gekeer.

Jacobus Johannes Venter (22.3.1814-28.1.1889) Vrystaatse Volksraadslid, waarnemende staatspresident en kerkleier.

BIBLIOGRAFIE

MALAN, J.H. 1929. *Die Opkoms van 'n republiek*. Bloemfontein. Nasionale Pers.

Suid-Afrikaanse Biografiese Woordeboek 1

The Friend, 25 Februarie 1859.

VAN DER BANK, D.A. (ed). 1974. A voice from Bloemfontein: the reminiscences of Gustav Adolph Fichardt *Mem nas. Mus. Bloemfontein* 19: 1-114